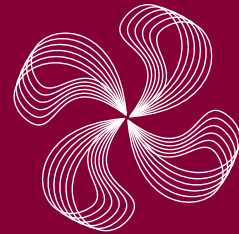

Bizkaitarrei Bizkaieraz

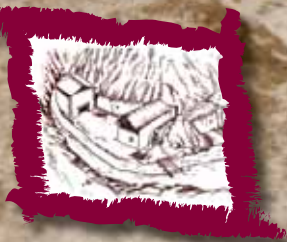
384n. zenbakia • 2012 Garagarrilla eta Dagonilla

www.euskerazaleak.biz
info.euskerazaleak@gmail.com

Kantauriko Galarrena

1912-08-12

Ipuin sariketa
Euskal Ola

Galizia aldetik txangolari III

Euskalerrian euskeraz EUSKERA ZALEAK

2012-2013 IKASTURTEA

BIZKAIERAZ 45. IKASTAROA IRU MAILLA ETA ALKARRIZKETA

Egunak: astelen eta eguasten
edo astearte eta eguenetan

Orduak: Goiz, arratsalde eta gabetan

Ordaña: 150 €

Izena emoteko tokia: Euskerazaleak

Colón de Larreategi, 14-2
urrutizkiña 94 423 53 22
Bilbao 48001

Asiera: urriaren 8an

45. CURSO DE EUSKERA BIZKAINO 3 NIVELES Y CONVERSACIÓN

Días: lunes y miércoles
o martes y jueves

Horas: Mañana, tarde y noche

Curso completo: 150 €

Inscripciones: Euskerazaleak

Colón de Larreategi, 14-2
Teléfono 94 423 53 22
Bilbao 48001

Comienzo: 8 de octubre

ZER ALDIZKARIA

Ordaindu, mesedez, ZER aldizkaria! (ogeitabost euro) kontu onetan:

EUSKERA ZALEAK
BILBAO BIZKAIA KUTXA
2095 0000 74 2000089615

Adiskide! Mesedez ZER aldizkaria aurrera eroaten lagundu eiguazu!
Ebagi orri onetan txarteltxu au, eroan BBKra eta ordaindu 30 €.
Ez dozu ezer be idatzi bear.
Baiña, aztu barik, esan Kutxan zeure izena eta zeure errikoa.
Eskerrik asko!

Euskerazaleak

ASOCIACIÓN PARA EL FOMENTO DEL EUSKERA

Colón de Larreategi, 14 - 2.º dcha.
48001 BILBAO

Urrutizkina : 944 235 322

info.euskerazaleak@gmail.com

Laguntzaille

Bizkaiko Foru Aldundia
Diputación Foral de Bizkaia
Kultura Saila
Departamento de Cultura

ISSN: 1132 - 1350

Lege gordailua: BI-1452-85

Flash Composition, S.L. - Bilbao

www.flashcomposition.com

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12

Autortu bear dot ez dakidala zeatzez, ze egunean alkarrizketatu ziran itsas ondamenetik ondo atara zan *Juan Daniel Eскурza* Aboitiz arrantzaleakin.

Alan da be agiri au eskuratu eta izenpetuten dauanak *Agustín Arrien Diazek* agertuten dau jatorrizko idazkiak leialki azalduten dauzala alkar izketan esandakoak, euskaldun zana esakera berezkoakaz erantzunez erdeldun galdetzalleari. Aitatu dogun arrantzalea 1939-09-30 an il zan.

Azaleko argazkia J.L. de la Torrek emondakoa da.

ARRANTZAK ZENBAT BALIO DAUAN. GALARRENA GERTATU ZANEAN EUN DA SEI ITO ZIRAN.

"Ez,ez, iñork be ez eban esaten biraorik... Emen bakarrik esaten dira biraoak.... An, barriz, Antiguako Amari ta Jaungoikoari otoi egiten jakien."

-Arrezkeroztik, ¿ez al jatzu kendu izandako barru eragiña?

"-Barruko bat bateko ikerea, zuek barruko zirrarea diñozuena, kendu al dodan?

"A igarota gero uber egitera joan nintzan Lekitioko irlara ta ikusiaz бага austuak, nire gañera etozala, eztakit ze pisua sentitu neban gorputzaren barruan; dakitena da erropea bildu, jantzi ta eztot gure geiago uger eiterik. Urte asko igaro arren."

"Angoa ikaragarria izan zan bai, ikaragarria. Iñork ez eban biraorik botaten; emen bakarrik egiten da

ori; an, baña, danak egiten eutsien otoi Antiguako Amari ta Jaungoikoari. Otoi, ez norberarentzat, gelditu ziranentzat baño".

Juan Cruz Eскурza, eriotzatik salbatu zanak, eriotza ain urrean ikusi ta besakartu ebanak, ezeutson gertatukoari garrantzi andirik emoten ta ez eban arrotuten bere burue, ez eta loratu bere esanaldiak.

Millaka bokarta edo ta atun ale batzuen arrantzatzea kontatuko leuken apaltasunegaz aritu jakun kontatze bere jardunaldia, jardunaldi ikaragarria sinistu ezinekotzat artuz, gizon orren aotik entzundakoa, bizitzak emon eutsozan gorputz gogoen adore ta kemena, ordu ta egunetako larritasun ta nekeetan.

"-1.912 ko amaikagarrenean urten genduan Lekeitiotik "San Nikolas" ontzian, atun arrantzara.

"Ni patroia nintzan eta nigaz beste sei gizon etozan: Julian Abascal, Victor Laca, Pascual Bengoetxea, Juan Bermesolo ta Manuel Sardinas. Bi eztagoz!

Eztago beste inor, ni izan ezik. Esan gure dot, bi falta dirala.

"¿Euren izenak? Enaz gogoratuten, enaz gomute-tan. Orretiko bat,anaia zan.

-Baña; zetarako izenak?

"Itsaso sakonera joan ziran euren izen, bizitza, asmo, poztasun eta neke guztiekaz.

¡Au irunstea itsasoana! Eta ondiño be, arrantzalea-gaitik esaten dabe; esaten diraue...

"Gizon batzuk bearrezko lan barik egoteari buruz berbaz dabiltza, arrantzagaitik ez palitz ezertarako izango ez litekezenak. Batzuek apartekoak dirala esanarren, ez dira alangoak, naiz eta orren bidetik ibilli.

"Eta, zuek, arrantzaleok, aizeari beti begira zagozi-enok nork lagunduten dautzue? Gaur egunez, ba dirudi zeozer egin gurean dabiltzala, baña oraindik, arrantzaleak ikusiko dabe euren etekiña ez dala ordainduten bear dan neurrian.

"Ba nindoan esaten zelan urten genduan Lekeitio-tik illeko amaikan. Bilboko ipar aldetik 28 millara gengozanean egoaize ta itsas barea egoan.

"Illun abarrean, denbora ona ikusiaz, gauberako zapiak jatsi genduzan. Baña bederatziak inguruan euri-galarrentxua asi izan, geroago ta geiago ta indartsuago egiñik.

Ori ikusita, esan neban: goratu bearko dira belak. Ta ontzi aurreko txikia, sei barakoa, goratu zan, Bilbora joateko, ekaitzetik iges egiteko.

"Gero ta indartsuago egiten eban aizea. **"Itsas-ukaldia dakar"** esan neban susmatzen gendua ikusiaz.

"Zerua baltz-baltzitu zan, ezer be ezan ikusten eta orro ikaragarriak egiten ebazan itsasoak.

Danbada batek konpasa eroan euskun ta urez bete zan ontzi gaña.

"Izutu giñan galduko giñalakoan pentsatuz. Gure izua, ezereza, itsututa, ezer ikusten ez zalako; gor-

tuta, itsasoa askaturik ta etheen añako bagakaz, bata besteagaz jarraiean egiten eben zarateagaitik, ezin gendun etzun ezer bere.

"Bakartadean, itsas-ukaldi barria etorri jakun ontzi aurretik eta zerura begira ipiñi euskun ontziaren gilla, ta arrantzale guztiok jausi giñan itsasora ontziaren atzeko amuratik zear.

"Zuok legorrean beti bizi zarienok, lur-ikararik be ezetuten ez dozuenok, ezin dozue igerri a zer dan.

"Ogeita amar oñeko ta andiagoko ontziak be, txirikelan antzera dabiz ur ganean. Jakizue orrelango olatu ugari ta eten bakoakaz, itxaso asarretuan ezer gitxi dirala gizonak ur azalean.

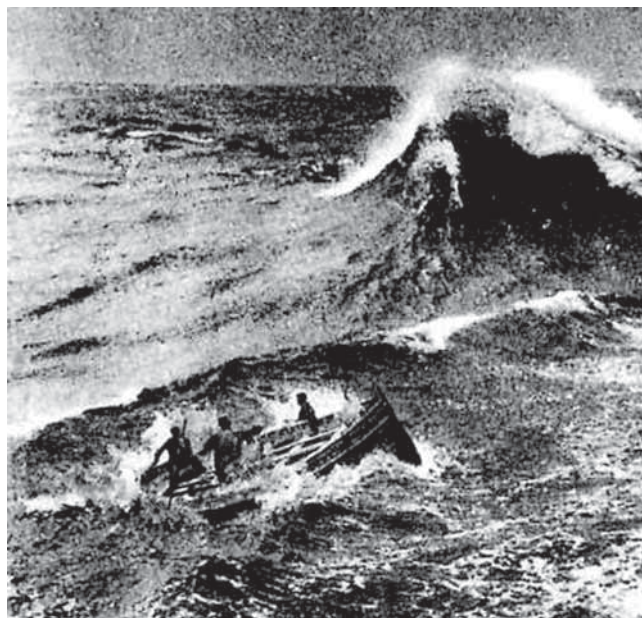
Euretarik batek lortu eban ontziaren gillara igotea eta bertan geratzea...

"Nik itxaron neban, txalupea itsasoaren zastadan batek, guk zeozer lagunduz, lengo eran ipiñiko ebala ta eusteko eskatu neutsien mutillei. Ikusi neban mastari gogor oratuten neutsan itsas blastadak etorterakoan.

"An inork be ez eban berba gogorrik esaten. An otoi egiten genduan, danok erregutu, **Gure Ama Birjinia Antiguakoa, libra gagizuz** entzuten zan danean, otoitzagaz olatuen zarata gainditu gurean lez.

"Apurka apurka, emoten eban gero ta urrinago egozala otoitzlariak...

Nik uste neban deriban ioiazala, danak bizirik Azkenez eneban inoren otoitzik entzuten bakarrik itsasoaren eta aizearen zarata, itxaso gaiztoarena ta aizea gizaki txar baten antzera berotuz jeloskor antzera, ekiten gure aurka.

Bermeoko portua

"Illunetan be ikusten neban gillan egoan gizona eta esan neutsan alde egiala andik besoak apurtu eikiozalako lema kutxak. Eta beingoan, ni negoan lekura jauzi egin eban. Victor Laka arrantzalea zan, eta nire masteari oratu eutson.

Geroago baten Bengoetxea etorri zan.

"Iru giñan eta gure itolarria luzatzeko, sumendia zirudien itsasoak beste masti bat urreratu euskun. Olantxik, eta gogor eutsiaz olatu bildugarrieci, San Nikolasen Kurutzea eratu genduan.

"Geroago beste lagun bat etorri jakun, Victor Basterrika, len gogoratuten enebana.

Onek kurutzearen beso bateri oratu eutson, baña, gixajoa, laster desagertu zan. Denbora gitxiko laguna. Lelotute lez egoan eta ordu lauren barruen, jausi ta itsaoan zabaldutako ur zuloan, beronek agoa atoan itxi ostean, ondo zaindu gurean lez, betirako desagertu zan, illuntasun utsean.

"Orduan barriro entzun nebazan ontzia onean geldituko zala ustez, burrukan ebizenen otoitzak. Ez dakit ilusioa ote zan edo ta esnatuz amesetan egiten oi dana...

"Ta barriro be itsaroaren eta aizearen orroak bakarik entzuten nebazan. Ai bat bere ez. Biraorik be ez. Gizonenik bapez.

"Meza bat atara dagiola Antiguako Amari salbatzea lortzen dabenak". Alan esan genduan guk. Gaubea ogeita amar urtekoa egiten jakun. Eguna argitutea gure genduan, ura ta zerua ikusteko gitxienez. Eguna argitutea gure genduan. Eta eguna eldu zan ekaitz odoltsu biurtuaz.

"Egun sentian jabetu giñan kurutzea askatu zala mastak banadurik. ¡Adi mutillak! esan neban, itsaso ederra datorrenerako. Kurutzea lotu bear da!

"Olatuak ikarragarriak Kaleko etxeak lango andiak ziran. Eta gure aurka asarre bizian jotzen eben, besteak lez iruntsi ezin ginduzelakoan.

"Mastari ondo elduta irauten genduan ur gazirik ez edatearren arnasa artu barik itsas danbadak jotzen ginduzanean. Itsasoak alan da be, gure itomena bere zastadakaz luzeagotuz, konpondu eban askatuta egoan gurutzea.

Iru gizonok alkar besakarturik gengoan, estu estu eginda, ta errezetan beti.

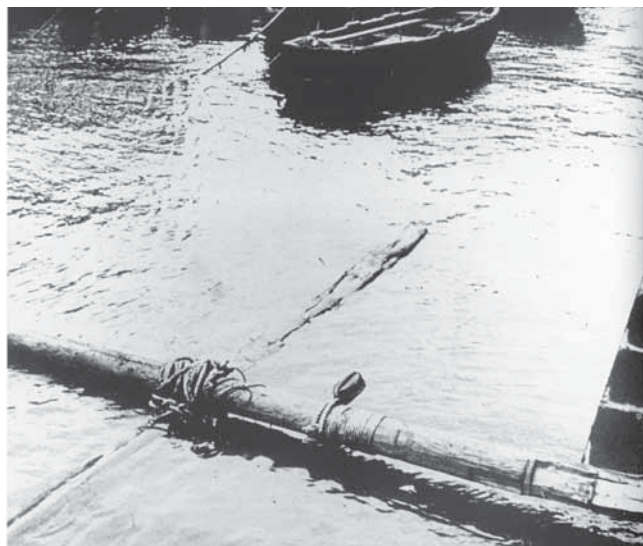
"Amairugarrengo eguerdian Laka gixajoa esan eustan: *Ene, Daniel nik ezin dot geiago!* "Eutsi" esan neutsan, bermeotarren bat etorriko da laguntzera. Nik uste neban galdu giñala eta arribada bidean bermeotarrak lagunduko euskuela. *Esaiok nire aite ta amari, ezin genduela geiago, barriro esan eustan.*

"Itsas danbada indartsuak mastatik zortzi metro arago jaurtin eban eta ondoratu zan arri baten era-
ra, berunezkoa asarre bizian jaurtitakoaren antzera. Desagertu zan tokira begiratu neban....

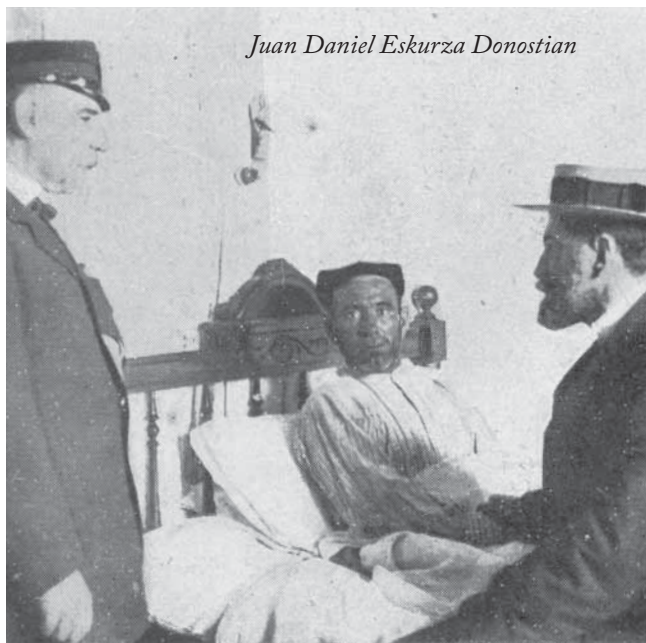
"Egun bi lenago gure semeei ogia eroateko osasuntsu urten genduan zortzi gizonetik bi bakarik geratu giñan. Andik ordu bi barru ba diñost Bengoetxeak: *"Lengusu, guri be eldu bear jaku."* Ez zaitez lelotu, bateon bat agertuko da, eutsi. Bear bada Frantziko ondartzara joango gara ta ez gara geldituko legorrean sartu arte.

"Itxaropen ustela nirea! Andik gitxira amesetan asi zan. " Au antxoien ta sardinen tinturea, esan eustan. Nik txorakeri bat zalakoan esan neutsan: Ezta au barre egiteko lekua. Arretatsu jarri nintzan esandakoagaitik eta atzamar bat ipiñi neban begien aurrean eta eta ez neban ezerbere ikusi.

"Itsas danbada barri batek ogeta amar metroraño jaurti eban, mastara itzuliaz. Beroneri oratu eutson gogor, bere itolarrian egurra eskuakaz arraskatzen

San Nikolasen Kurutzeko mastak

Juan Daniel Eskurza Donostian

ebala gorputzaren laguntza lortu naiean, il agiñean dagozanen arimeak beragandik alde egiterakoan lez. Beste olatu danbada batek iltamuen egoanaren aurka bota ninduan, baña mastarrera oraturik iraun neban itolarri luzean.

"Amairugarrenetik amalaugarrenera bitarteko gau osoan bakarrik iraun neban erraldoi baten zigor gogor baten zartakoak eroanaz.

"Egun sentian Lekeitioko legorra ikusi al neban: bisiguaren ondartza arrantzaleok **Arritxu** izenaz ezaugun doguna.

Lekeition-nerekiko nion- uste izango dabe besteakaz itorik ondoratu nazala euren antzera, ta ez dakie emen nagoenik. Ikusi nebazan, geroago jakin nebanez, amalaugarrenean galdutakoen billa itasoratu ziran ontziak.

"Oraindik itsasoa zakartxu egoan. Igarotzen ikusi nebazan. Oiukatu neban, besoa gorantza neukala, keñuak egiñez, baña arrantzaleak alde egiten eben ni ikusi barik.

Itsasoko txori "txurrinak" buru ta lepo gañean ezarten jatazan, sor-baldak, baña,zainduz.

Baita antxoa txikiak adiskidetu jatazan, berna artean ibilliz atun jazartzailleetatik igeska.

"Goizeko amarretan igaro zan Lekitioko "**Antiguako Ama**" ontzitxua, Nikolas Gorostiola.nagusiakin.

"Iñork be ez nindun ikusi. Barriro oiukatzen neban, besoak eragiñez. Baña iñor ez zan nigaz kon-turatzen. Baltz edo zurira jokatuten ebizela antz emoten eben, bizitza ta eriotzea nork galduko ote eban tongo egiñaz....

"Korronteak eroaten ninduan, logure andie ta egarri bizia neukazan. Kokotea minduta neukan, askotan ontziren bat etorten zan edo ez, begiratzeagaitk.

"Lasaituteko, ukubile batuaz oratuten neutson kurutzeko mastari, orren gañean beste ukubille ta gañean okotza ipinten nebazan, burue lasaituteko

"Egarri nintzan eta logure. Au mingarria! Euki leikezen logurea ta egarria, baña ez gosea. Arratsaldean Deba ta Getari aurrean jarri nintzan.

"Ipar aldetik Ondarroko ta Lekeitioko ontzitzuak igaroten eben galduen billa. Sartalde aldetik Donosti ta Getarikoak.Eta ni, salbaziñoa ain urrean ikusten!

"Eskatu, otoitz egiten neutson Antiguako Ama Birjiñari, ikusi nenguela salbatzera urten eben arrantzale areik.

"**Asuntziñoko Ama Birjiñaren** goizean ikaratu nintzan. Jaia zan, egun andie, kofradiaren bandera egune, arrantzarako ontzi guztiek geldi egotekoak. Ez neban itxoiten nire erritarren laguntasunik. Alan da be, Donostian egoazan ontziak etorri zitezkean laguntzer. Olangorik ezean, zer gertatuko leuskikedan urartean ainbesteko iltamu luzean ?

"Uste neban, barriz, Frantzira elduko nintzala, berterik ezean, salbaziñoa lortzeko.

Juan Daniel Eskurza

Egun ederra goizetik, Ama Birjiñaren egunekoa. "**Mamelenas**" bikotea ikusi neban amar milla ta erditara kostaldetik. Baporeak zuzenean etozan nire mastarantza (garantza).

"Edo artzen ninduen edo ta betiko ondoratu.Baña legorrerantza ekin eben, ni nengoan lekutik iparralde-rantza. Oiu ta oiukatu neban egundo neure bizi guztian egin enabenez, bizitzarako bidea "**Mamalenas Baporeetan**" ikusten nebalako.

Ez eustien entzun eta iru millaraño aldendu ziran nigandik ipar alde-rantza.

"Baña,ara, ikusten ditut zelan datozen niganantza, etorri be zuzen zuzenean "**Txurrinek**" okertu zituzten,

bear bada, baporeko arrantzaleak eta "txurrinegaitik" etozan niganantza. Bai 9 ta 12 bikotekoak, urrera-tzen egozan eta oiukatu neban "eup" gure zantzoa-gaz. Or, nire bizia. Eta goratuten neban besoa.

"Orduan zigurtatu nintzan gainditu nebala. Ikusi neban zelan ontziko nagusiak erantzuten eustan ontziko zubitik etxoteko esanaz. Bada ezpadan barriro oiukatu neban, egia zala ziurtatu gurean.

"Itsas ontziko gizonak, brankatik txopera ebiltzan korrika zeozeren billa.

Orduan bai, eskerrak emon neutsozan Antiguako Ama Birjiñari. Ziur nengoan.

Txaketoia erantsi ta ajola gitxikoak jatazan gosea ta egarria, bizia eskuratzen eustielako. Gosea eriotza gogoratzen eustana eta egarria espanak bustiteko eskatuten neban euria.

"Baporetik bote bat jatsi eben eta niganatu ziran. Nik esku biek luzatu nebazan brankara, sugarretik igeska lez luzatuz. Ikaragarritzko erasoaren salbabide bakarra zan eta.

"Txalupara igon ninduen, eta andik guztien artean itsasontzi ganeraño. Ez nekien zelan nengoan. Gose nintzala eta logure nintzala, ondotxu nekian. Ba nekian be, Santa Klara egunezkeroztik bizi nebazan ordu txarrak, garbitokian bertan be eroan eziñak zirala.

"Ontzira igonda da gero, edaritzat kafe ardoagaz nas-tuta emon eustien, ta ardo ta kafe nastu geiago be.

"Nire gogoa zan arrantzaz jarraitu egiela, baña ez ninduen itxi bakarrik eta nasara itzuli giñan. Ama-do itsas nagusiak aginduten eban "Memelenas 12" ean. Beingo batean erre neban zigarro bat, ta gura-go neban izan balitz bat, baporetik legorreraño.

"Mamelas 9en San Nikolasen Kurutzeko masta bildu eben, salbabide izan jatana.

Nasan erri guztie zai egoan nire salbaziñoaren barrie jakinda.

"Ni joan, itsasoan irurogeita amar orduko martirioa euki ostean! Telegrama bat bialdu neban Pedro Kalzakortak "Amuenean" zaindu nindun. Nasan, Ikasategi sendagillea etorri jatan. Garbitu eta klinikara eroan ninduen. Urrengo egunez baz-karie ekarri eustien, apurke apurke artzeko ta ardo pitin bat. Amabost egunez gaxorik egon nintzan.

"Trailleko lenengoan Lekeitiora itzuli nintzan, nire etxera, barriro arrantzaz egiteko, itsarora egin bear dodalako, Erregeak bere txaluparen itsasgizon izategaitik emoten daustan sariari lagunduteko.

"Arpidetza egin zan. Kotxe baten ibilli ninduen, besoan lazuz bategaz, abesti ta abarrekaz ospatuz. Errepartoa izatean iñor be ez zan gogoratu nigaz.

"Egin zanak ontzi batzuetarako balio izan eban erregeari eskerrak."

Munetxek euskeratuta.

*Jose Miguel
de Erkiaga
Akarregi*

GALARRENA 1912/08/12

ILLAK

1- ATXABAL ARRIZUBIETA,
Santiago, San Juan Bta. Itsasontzia
Anaia bat

Andrea: ITURRASPE GOITIZ,
Juliana

Semeak: Maria-Ana, Juan Cruz,
Francisco y Pascual ATXABAL
ITURRASPE

2- BARBARIAS ARRIETA, Juan
José, San Juan Bta. Itsasontzia

Andrea: LAKA KALZAKORTA,
Josefa (Andrea aurdun)

Semeak: Francisco y Francisca
BARBARIAS LAKA

3- BASTERRIKA ITURZAETA,
V́ctor Eusebio, San Nicolás Itsasontzia
Andrea: ETXEBARRIA CORPION,
Anakleta

Alaba: Concepción BASTERRIKA
ETXEBARRIA

4- BENGOTXEA AKARREGI,
Fidel Zacarías, San Nicolás Itsason-
tzia

Eskongai, zortzi anaia.

5- BERMIOLO GOITIA, Juan
Gualberto Agustín, San Juan Bta.
Itsasontzia, Eskongai, anaia bi.

6- ERKIAGA AKARREGI, José
Miguel, San Juan Bta. Itsasontzia-
Patroia

Andrea: ESNARRIZAGA ZABALA,
Ana (aurdun, gurasoak beartxuak eta
zarrak)

Semea: José Miguel

7- ERKIAGA ZABALA, Eduardo
Calixto Manuel, San Juan Bta.
Itsasontzia

Andrea: ATXABAL ARRIZUBIETA,
Luisa

Semeak: Catalina, Juan, Sabino, Josefa,
Jacinto, Pedro, Francisco, Luís y
Mateo ERKIAGA ATXABAL

8- ERKIAGA ZABALA, Juan,
San Juan Bta. Itsasontzia

Eskongai, Eduardoren anaia.

9- LAKA ZARRABE, Feliciano
(Félix), San Nicolás Itsasontzia

Eskongai, anaia bi.

10- MENDIOLA ITURRI, Agapi-
to Luís, Virgen del Puerto Itsasontzia

11- OSKORTA ABOITIZ, José,
San Juan Bta. Itsasontzia

Andrea: GOIKOETXEA RETOLAZA,
Antonia

Semeak: Pedro, Maria, Marcelina,
Juan, Ángela y Florencio OSKORTA
GOIKOETXEA

12- PAULOGORRAN ZIARRETA,
Buenaventura, San Nicolás Itsasontzia

Eskongai, ama alargun, ta anai
mutua.

13- SALINAS KRUALEGI,
Isidro, San Nicolás Itsasontzia

Andrea: ITURBE USKOLA,
Dominga

Alabak: Carmen y Dolores SALINAS
ITURBE

14- URKIDI ZELAIA, José
Ignacio, San Juan Bta. Itsasontzia

Andrea: URKIAGA LARRINAGA,
Maria Concepción

Semeak: Eugenio y Magdalena
URKIDI URKIAGA

15- URKIDI URKIAGA, Andrés,
Soltero, San Juan Bta. Itsasontzia

Jose Ignacio Urkidi Zelaia'ren semea

16- ZAPIRAIN ABASKAL,
Domingo Pedro, San Nicolás Itsasontzia

Andrea: PAULOGORRAN
ZIARRETA, Ana

Semeak: Modesto y Teresa ZAPIRAIN
PAULOGORRAN

BIZIRIK GELDITU ZAN BAKARRA San Nicolás Itsasontziaren Patroia ESKURZA ABOITIZ, Juan Daniel

MARKES ODRIOSOLA, Asunción

Semeak:

1- Agapito Andrés ESKURZA MARQUES
Aurora INFANTE RUIZ

Alabak: Aurora eta Maria Asunción ESKUR-
ZA INFANTE

2- Teodoro Félix ESKURZA MARQUES
Faustina ZABALA ABAROA

Alaba; Maria Asunción ESKURZA ZABALA

3- Justa Bizenta ESKURZA MARQUES
Luzio Mendazona MARQUES eta Semea:
Juan Daniel MENDAZONA ESKURZA

4- Rosa Fabiana ESKURZA MARQUES
(eskongai)

5- José Ignacio ESKURZA MARQUES
Francisca ASTORLAZA CIARDA

Semeak: José Ignacio, Víctor eta Vicente
ESKURZA ASTORLAZA

6- Víctor ESKURZA MARQUES

Andrea Aurina Elena COFIÑO ESCANDON

Semeak: Juan Daniel Vicente eta Francisco
Javier ESKURZA COFIÑO

HILETA ZERBITZARIA - TANATORIOA
LEKEITARRA

Santiago ATXABAL ARRIZUBIETA
Juan Jose BARBARIAS ARRIETA
Victor Eusebio BASTERRIKA ITURZAETA
Fidel Zacarias BENGOTXEA AKARREGI
Juan Gualberto Agustin BERMIOLO GOITIA
Eduardo Calixto Manuel ERKIAGA ZABALA
Juan ERKIAGA ZABALA
Jose Miguel ERKIAGA AKARREGI
Felix LAKA ZARRABE
Agapito Luis MENDIOLA ITURRI
Jose OSKORTA ABOITIZ
Bueneventura PAULOGORRAN ZIARRETA
Isidro SALINAS KRUALEGI
Jose Ignacio URKIDI ZELAIA
Andres URKIDI URKIAGA
Domingo Pedro ZAPIRAIN ABASKAL

100. Urtea – Galarrena 1912/08/12

MEZA

Abuztuaren 12 an (Domeka)

Goizeko 10 : 30 - etan

Lekeitioko Basilika Parrokian

ITSAS GALARRENA**1912 – 2012****LEKEITIOKO BASILIKA PARROKIAN****GOMUTAS****ABUZTUAREN 12an (DOMEKA)****MEZA NAGUSIA - GOIZEKO 10,30-etan****ELIZ ABESBATZA****DEIA DEIEGITTEKOA MEZARA Arrantzaleari****SARRERA SALBE JAINGOIKUAREN (Kortabitarte 1866)****MEZA KRESAL-KYRIE-GLORIA-SANCTUS-AGNUS
(J.R. Barbarias)****ESKEINTZA....AGUR MARIA ANTIGUAKUA ...(J.R. Barbarias)****JAUNARTZIA.....GUREKIN EGON.....(Iratzeder-Basterretxea)****JANGOIKO SANTUA (J.R. Barbarias)****AZKENA - ERRESPOOSAAITA GURIA (Aita Madina)****AGURRAANTIGUAKUA AMA ...Berkak: Eusebio Erkiaga
Soñua: Iñaki Aretxabaleta**

KRESAL GIZOZKO MEZA

(Gibonaroan)

José Ramón Barberies Gienatsua
(soinu zehorraz moldatua)

①

I - SARRERA

(Abadea sakristiatik urtetetara) (so)

Andreak, bañerko, deitateriuan arata

(1. bat) Ad libitum (tonoon eta zerritmoen)

Gizon, presta(u) Jan goi ku a ren i ze ni an, me zi aen tzu te ko

(2. bat) Andra, presta(u) Jan goi ku a ren i ze ni an, me zi aen

(3. bat)

Gazte, presta(u) Jan goi ku

Hezia, presta(u) Jan goi kuaren i ze ni an, me zi aen tzu te ko

tzu te ko

(5. bat) Mutit, presta(u) Jan goi kuaren i ze ni an,

(6. bat)

a ren i ze ni an, me zi aen tzu te ko

U me, presta(u)

Lagun, presta(u) Jan goi kuaren i ze nian, me zi aen tzu te ko

me zi aen tzu te ko

Jan goi kuaren i ze ni an, me zi aen tzu te ko

Andreak donak

(P)

Kristau, presta(u) Jan goi kuaren i ze nian, me zi ahos patze ko

II INTROITO

Gizonar (gregoriana)

Pu - er na - - tus est no - - - bis et - fl - - li - us da - - tus est no -

- bis - - cujus impé - - - ri - um super hu - - ma - rum e - - - - - jus -

et - vo cá - - bitur nomen e - - - - - jus - ma - gni con - si li - i An - - -

(J. ean Amalera)

je - - lus

Ps. Can - - tá - te Do - mi - no cán - ticum no - - vum - qui - a - mi - ra bi - - lia fé - cit -

Glo - - ri - a Pa - tri et Fi - li o et spi - ri - tui Sanc - to - si - cut - erat

in prin - ti - pi o et nunc et sem - per - et - in - sé - cu - la se - cu - - lo - rum A - men -

3

III - KYRIE

Solista

Alto *Tenor* *Basso*

(mf) Moderato **(p)** **(mf)** **(p)**

Kyrie elei: son erru kizaitetz gutzaz Jau na Christeele: son Kristo gutzaz i zan-e

Ky rie eleison, erru kizaitetz gutzaz Jau na-- Christe eleison, Kristo gutzaz i zan-e

Ky rie eleison, erru kizaitetz gutzaz Jau-- na Christe eleison, Kristo gutzaz i zan-e

(mf) **(f)** **(pp)**

rruki Kyrie elei son erru kizaitetz gutzaz Jau na Kyrie elei son erru

rruki-- Ky rie eleison, erru kizaitetz gutzaz Jau-- na-- Ky-rie elei son erru

rru--ki Ky rie eleison, erru kizaitetz gutzaz Jau-- na Ky rie elei son, erru

2. con
animato Allegretto spiritoso

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Tenor, Bass) and piano accompaniment. The tempo is marked "Allegretto spiritoso". The lyrics are in Basque.

Soprano (ip): Ki Jauna e rru ki, Perka Jauna gu re perka tu e ohar tu gi za ge be-zi on sendae

Tenore (T): Ki erri ki

Basso (B): Ki erri

Piano (p): The piano part consists of chords and single notes in the right hand, and a simple bass line in the left hand.

Continuation of the handwritten musical score for three voices and piano accompaniment.

Soprano (ip): gi zuz gu re - bi hotzer txerta tuzzure gra zi az

Tenore (T):

Basso (B):

Piano (p): The piano part continues with chords and single notes in the right hand, and a simple bass line in the left hand.

Aintza zaretan Jaingoikoari

Andante maestoso

Ain t22 ze r4 - - e tan Jain goi ko d - - ri De ke e gi z6 - - na

Ain	ta	ze	ru	e	ten	Jein	goi	ro	a	-	ri	Bake	a	gi	zo	na
-----	----	----	----	---	-----	------	-----	----	---	---	----	------	---	----	----	----

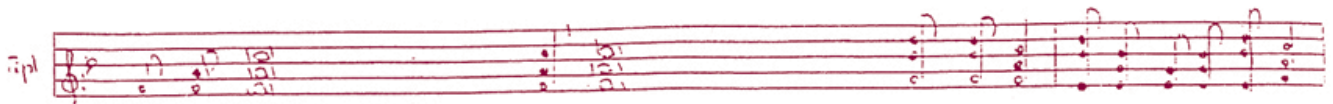
Ain tze ze ru e tan Jain goi Ro a - ri Bañe a gi zo na

Allegretto espressivo (p)

①. Heinhandi ta eder zaitugulako gora zu bedeinkatua zu gora zen zu r

ahoz pez a gur es Kerrak Zu ri

→ Hintze zerveten ...
D.C.

③ Jainko Jauna zeruko Errege Jaingoiko Aita guzti ahaldua Jauna Seme bakar

Jesukristo Jainko Jauna Jainkoaren Bildots Aitaren Seme → Aintza -- D.C.

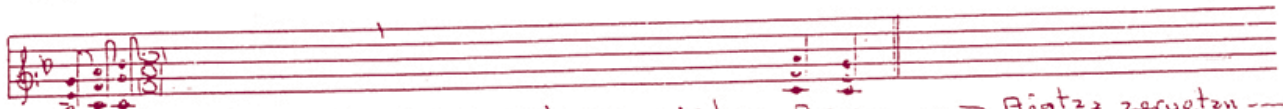
③ Zuri kentzen dozu munduko perkatua erruki Jauna Zuri kentzen dozu munduko

perkatua entzun gure deia Aitaren eskumaldean jarri zik zagoz Zu erruki Jauna →

④ Zu bakarrik Santua Zu bakarrik Jauna Zu bakarrik Goi-goikoa Jesukristo

Espiritu Santuarekin Jainko Aitaren argitan Amen → Aintza zeruetan --

VII SANCTUS

Handwritten musical score for the beginning of the Sanctus, featuring a piano introduction with a treble and bass staff.

Adagio maestoso

Handwritten musical score for the vocal parts of the Sanctus, marked "Adagio maestoso" and "P". The score includes lyrics in Basque and Spanish.

Tipi

(f) Santu Santu Santua - diren guz tien Jain ko Jauna - santu santu

T

(f) Santu Santu Santua - diren guz tien Jain ko Jauna -

B

(f) Santu Santu Santua - diren guz tien Jain ko Jauna

Handwritten musical score for the instrumental parts of the Sanctus, marked "Allegro con brio". The score includes lyrics in Basque and Spanish.

Allegro (mf) con brio

Santua - diren guz tien Jain ko Jauna -

zeruak eta lurra be te rik

lu rra be te rik

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in G major. The lyrics are in Basque. The score is written on three staves.

Lyrics:
 Koz zeruak eta lurrak be terik dau Koz zeruak eta lurrak be terik dau Koz zu
 Koz lurrak be terik dau Koz-- lurrak be terik dau Koz-- zu--

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in G major. The tempo is marked **Andante**. The lyrics are in Basque. The score is written on three staves.

Lyrics:
 Hosanna zeru-go ienetan Ho sanna Hosanna Hosanna Hosanna -- e.a.
 re-dis-di rak Ho san -- na Ho-sanna Hosanna Ho Ho --- e.a.
 re--dis-di rak Hosanna go ienetan Ho-sanna Hosanna Hosanna Hosanna -- e.a.
 Bedeinkatu.

Handwritten musical score for three voices (Soprano, Alto, Bass) in G major. The tempo is marked **Andante**. The lyrics are in Basque. The score is written on three staves.

Lyrics:
 Hosanna -- e.a. Hosanna (bis) Hosanna! zeru go ienetan
 Hosanna -- e.a. Hosanna (bis)
 Hosanna -- e.a. Hosanna (bis)
 Leunaren izenean datorrena Hosanna (bis)

LA - MA - - - - -

Andante (zortziro)

mf

Handwritten musical score for the first system, featuring three staves (Tipl, T, B) and lyrics in Basque. The tempo is marked "Andante (zortziro)" and the dynamic is "mf".

Tipl: Iaingoiko a ren Bildots santua Zuri dohain Kentzan dau

T:

B:

Handwritten musical score for the second system, featuring three staves (Tipl, T, B) and lyrics in Basque. The tempo is marked "Andante (zortziro)" and the dynamic is "mf".

Tipl: zu mundu hone teko peratuari, erruki zaitez gutzaz Jona

T: erruki zaitez gutzaz Jona Iaingoiko a ren Bildots Santua Zuri doh

B: erruki zaitez gutzaz Jona

Handwritten musical score for the third system, featuring three staves (Tipl, T, B) and lyrics in Basque. The tempo is marked "Andante (zortziro)" and the dynamic is "mf".

Tipl: erruki zaitez gutzaz Jona

T: Kentzendeusru zu mundu ho netako peratuari, erruki zaitez gutzaz Jona

B: erruki zaitez gutzaz Jona

Handwritten musical score for four voices (Soprano, Alto, Tenor, Bass) in G major, 4/4 time. The lyrics are in Basque.

Soprano: Atera gogizuz Jauna gata guzti e-ta-tik emogizu barka gure agunot;

Alto: Zure errukiari esker penatutiv garbi bi zi gaitezen eta estuoldie tan sen

Tenor: betiko zorionaren itxaropenean Jesukristo gure Salbatzailea noiz

Bass: etorri - kodan zai ga - gozala

Handwritten musical score for three voices (Tenor 1, Tenor 2, Bass) in G major, 4/4 time. The lyrics are in Basque. The section is marked "Maestoso brillante".

Tenore 1: Zurea dozu erregetza, Zureak hospe ta indarra, orain eta beti

Tenore 2: Zurea dozu erregetza Zureak hospe ta indarra o rain e ta be ti

Bass: Zurea dozu erregetza Zureak hospe ta in darra o rain e ta be-ti

Handwritten musical score for three parts (pi, 3) in G major, 4/4 time. The lyrics are in Basque and Spanish. The score is written on three staves.

Lyrics (Basque):
na Jain goiko a ren Bildots Santu a Zuri dohain Kentzen deusku zu mundu ho

Lyrics (Spanish):
na Jain goirio a ren Bildots Santu a Zuri dohain Kentzen deusku zu mun du ho

Handwritten musical score for three parts (pi, 3) in G major, 4/4 time. The lyrics are in Basque and Spanish. The score is written on three staves. The tempo is marked "rit." (ritardando).

Lyrics (Basque):
netzko perka tu or, e mon ei gu zu - bari e

Lyrics (Spanish):
netzko perka tu or, e mon ei gu zu - bari e

2.003.eko Maiatza

Aita gurea

SOPRANOS y CONTRALTOS

F. de Madina

pp LENTO

P

pp **LENTO** *p.*

Ai-ta gure-a ze-ru-e-tan zaw-de-na san-fi-fi-ka-tu

a i-zan be-di zu-re i-ze-#na. Be-tor' gu-ga-

na zu-re rei-nô - a e - giu be - di zu-re bo-ron-da-te-

a ze-ru ta lur'-e - ar. E-man ei-qu-zu e - qu-ne-ra - ko

0 - si - a Bar - ka zaiz - ki - ou zu ou - re zor - ak

our mes-ro zen, ten nei hor-ka-zen of - een be - ze - la.

Sur-ga-re = vi - au - nae Sur-ra-re. *di-e* Sur-ra-re
p

Ez gai-ta-zu u - tzi ten-ta-zi-o-e- tan e - rer

#8 bai - zi - Kan li - bra gai - tza - zu gai - tze - ta - tik.

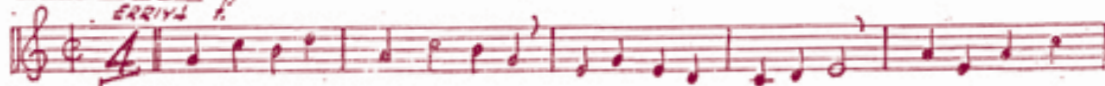
August 1954

Lekeitia-ko Antiguako Antzeri

BERE KORONAZIÑO EGUNIAN 1960 URTIAN

ASTIRU TA ANTIRO

ERRIYA R.

E-LOR-RI ZU - SI GA-NB-AD AN-DRA ZO-RA - GA-RZI-YA E-MEN DEU-KA-

ZU ON-DU-AN ZEU-RE G-RZI - YA ZEU ZAI-TU-GU GU-RE PO-ZA YA E-RZI-KI-

YA. BI-DI-A E - RA-KUS-TE-KO ZE-RU GOI-KO I - ZA-RRA

LE-KI-TA-REEN - TAT E - DO-NOIZ ER-RE-SI-NA ZEU ZA - RA

ABESLARIYAK

RA ZAI-TU-TA-SUNUR

Lekeia dala

1 I-TXA-SO TA LI-GO-RI - AN BA-RE AL-DI-YA ZA-NI - AN

2 ATX GO-GO-RAK I-TXAS BI - TSA U-MI-AK A-MA-REN I - TSA

1 I-TXA-SO TA LI-GO-RRI - AN BA-RE AL-DI-YA-DA-NI - AN

2 ATX GO-GO-RAK I-TXAS BI - TSA U-MI-AK A-MA-REN I - TSA

1 I-TXA-SO TA LI-GO-RRI - AN BA-RE AL-DI-YA-DA-NI - AN

2 ATX GO-GO-RAK I-TXAS BI - TSA U-MI-AK A-MA-REN I - TSA

1 BA-KI-A DO-GU ON-DA - SUN AR-RIS-KU OR-DU-E-TAN A - MA

2 MAI-TE OI DA-BEN AN-TZE - RA LE-KI-TA-RAK MAI-TE ZAI-TU - BE

1 BA-KI-A DO-GU ON-DA - SUN AR-RIS-KU OR-DU-E-TAN A - MA

2 MAI-TE OI DA-BEN AN-TZE - RA LE-KI-TA-RAK MAI-TE ZAI-TU - BE

1 BA-KI-A DO-GU ON-DA - SUN AR-RIS-KU OR-DU-E-TAN A - MA

2 MAI-TE OI DA-BEN AN-TZE - RA LE-KI-TA-RAK MAI-TE ZAI-TU - BE

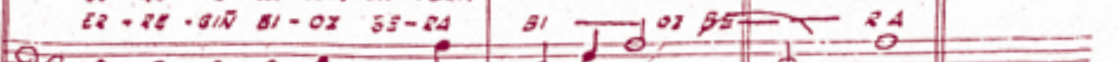
1 GU-RE NE-GA-RAK EN-TZUN

2 ER-RE-GIN BI-OZ-BE-RA

GU-RE NE-GA-RAK EN-TZUN EN - TZUN

ER-RE-GIN BI-OZ-BE-RA BI OZ BE RA

GU-RE NE-GA-RAK EN-TZUN NE-GAR-RAK

Pigarnes Atala

P. *ASTIRO*
GARTSU TA SAMUR

First system of the musical score. It consists of three staves (treble, alto, and bass clefs) with lyrics written below. The lyrics are in a Basque dialect. The first staff has a treble clef and a 4/4 time signature. The second staff has an alto clef. The third staff has a bass clef. The lyrics are: EZ GA-RA LU-RI-AN I - NOIZ U - NE ZURTZ A - NA ZEU GU-GAZ E-GON EZ- / EZ GA-RA LU-RI-AN I - NOIZ U - NE U-NE ZURTZ A - NA ZEU GU-GAZ E-GON EZ- / EZ GA-RA LU-RI-AN I - NOIZ U - NE ZURTZ A - NA ZEU GU-GAZ E-GON EZ-

Second system of the musical score. It consists of three staves (treble, alto, and bass clefs) with lyrics written below. The lyrics are: KE RO GO-REU - KO TXIN-GA-REA - RI E - GIN PUTZ ZEU-RE MAI - TE / KE-RO GO-REU - KO TXIN-GA-REA - RI E - GIN EGIN PUTZ ZEU-RE MAI - TE / KE-RO GO-REU - KO TXIN-GA-REA - RI E - GIN PUTZ ZEU-RE MAI - TE

Third system of the musical score. It consists of three staves (treble, alto, and bass clefs) with lyrics written below. The lyrics are: GA-RRE-TAN JA-REI JAI-TE-ZAN BE-RO A - TI - A AR-RA-NE-GI BEI-TEL ZU-RI / GA-RRE-TAN JA-REI JAI-TE-ZAN BE-RO A - TI - A AR-RA-NE-GI BEI-TEL ZU-RI / GA-RRE-TAN JA-REI JAI-TE-ZAN BE-RO A - TI - A AR-RA-NE-GI BEI-TEL ZU-RI

Fourth system of the musical score. It consists of three staves (treble, alto, and bass clefs) with lyrics written below. The lyrics are: AK O - RAIN TA GE RO / AK - O - RAIN TA O - RAIN TA GE - RO / AK O - RAIN TA GE RO

BERBAK = Euzko Euzko
SONDA = Triafo dretza bala

1912-2012

omenaldia

Galarrenaren 100. urteurrena

abuztuak 12
12.00
Talan.

lekeitio

1912-2012

Abuztuaren 12ko galarrenaren 100. urtea

Gaueko 9:30ak aldera hasi ei zan eta 13 orduz 12-14 metroko olatuak harrotu ei ebazan. Bizkaiko kostaldeko 13 belaontzi hondoratu ei ebazan eta horretatik 2 zirian lekittarrak: San Nicolas eta San Juan Bautista.

Uretara jausi zirian 17 lekittarretatik 16 itto zirian eta bat, hiru egun uretan eutsi eta bizirik topa eben uretan donostiar batzuk.

Hil nikuetan gaztenak 15 urte eukazan eta zaharrenak 57. 9 alargun eta 28 umezurtz itxi ebezen. Bizirik suerta zana Juan Daniel Eskurza deitzen zan, San Nicolas belaontziko patroia zan eta 39 urte eukazan galarrenaren egunian.

ITSASUAK ERUAN EBAZANAK

San Nicolas Belaontzian

Bittor Basterrika, 25 urte
 Pidel Bengoetxea, 19 urte
 Peliken Laka, 18
 Bonabendur Paulogorran, 18 urte
 Ixidor Salinas, 32 urte
 Domeka Zapirain, 26 urte

Virgen del Puerto Belaontzian

Koldobika Mendiola, 26 urte

San Juan Bautista Belaontzian

Jagoba Atxabal, 50 urte
 Jon Barbarias, 35 urte
 Jon Bermiosolo, 16 urte
 Imanol Erkiaga, 49 urte
 Jon Erkiaga, 57 urte
 Joseba Erkiaga, 25 urte
 Joseba Oskorta, 46 urte
 Ander Urkidi, 15 urte
 Joseba Urkidi, 50 urte

lekeitio

“

***Salbe Jaungoikuaren
Ama orban bakua
Lekeittioko Izar,
Antiguakua***

***Zeuk bigunduten dozu
Itsaso hasarria
Zeure kontura dago
Marinel tristia
Salbe bat kantau eta
Besterik barik
Sarri ikusten doguz
Libre arriskutik
Arriskutik, arriskutik.***

***Zeuk bigunduten dozu
Itsaso hasarria
Zeure kontura dago
Marinel tristia,
Marinel tristia***

”

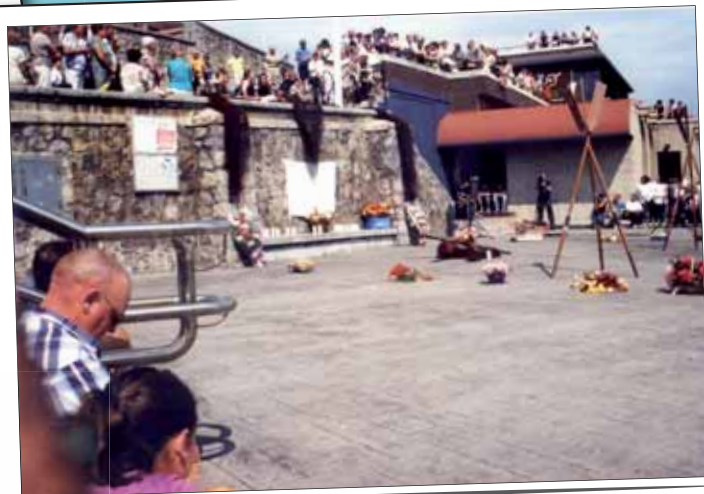
KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

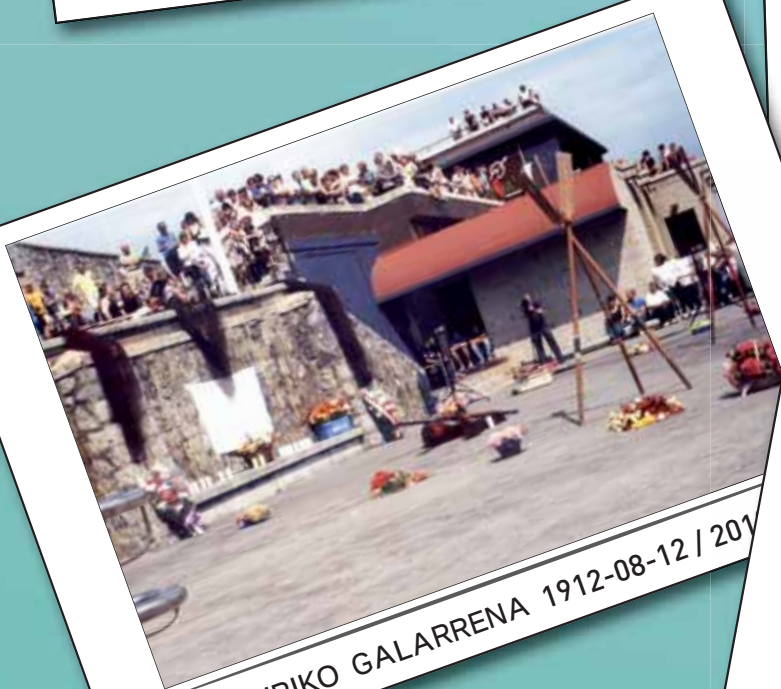
KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 20

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 201

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

G

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

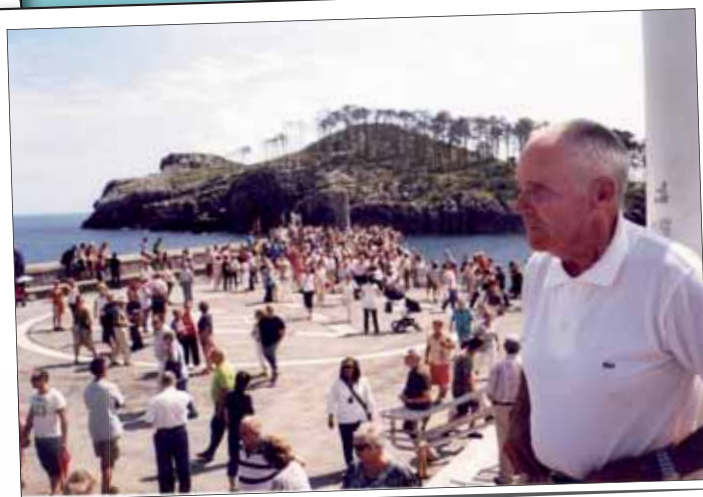
KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

KANTAUURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

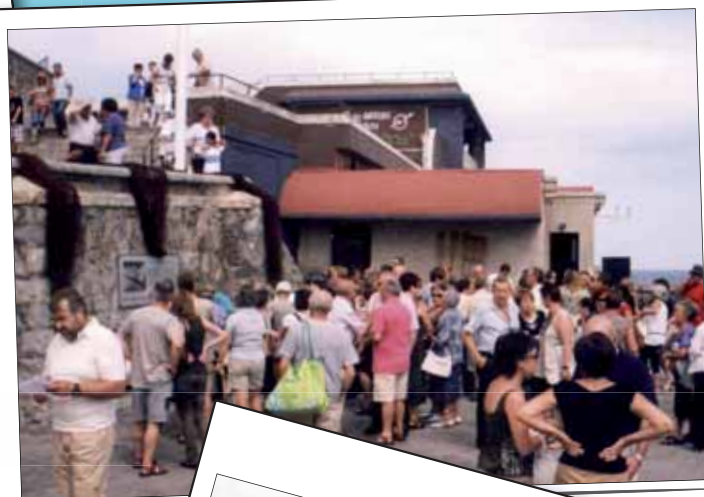
KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 20

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-0

KANTAURIKO

08-12

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-

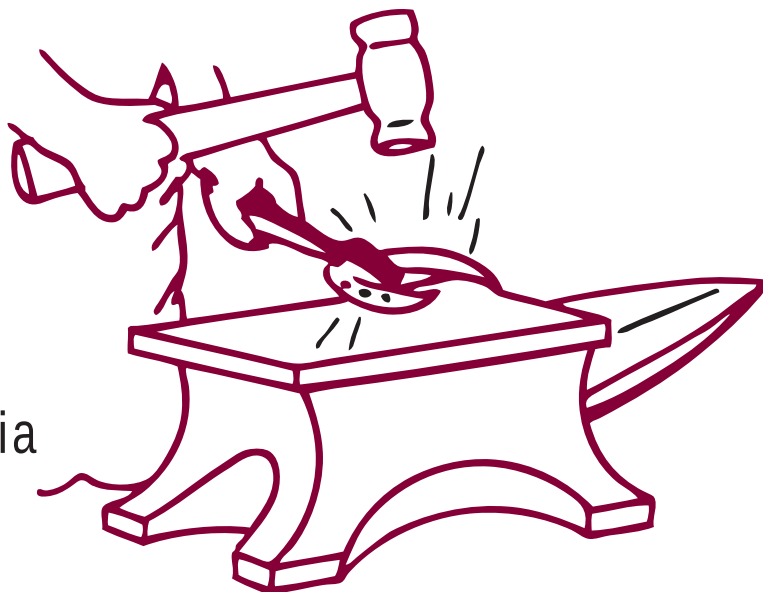

KANTAURIKO GALARRENA 1912-08-12 / 2012-08-12

Euskal Ola

Ipuin Sariketako 3. Saria

Ortxe dogu ba ola bat; bertakoak bearrean fin-fin dabizen arren, oraingo ekonomi egoera latza dala-ta, arazoak eukiten asi jakuz; lana egon badago, baiña ez garai batean beste; beargin batzuk be kaleratu egin bear izan dabez, eta ondorioz, pertsona orreik egoera gatxean geratu dira. Zelan aurre egin oraingo bizimodu garestiari, bearrik be izan barik? Ondamendi baltz eta latza!

Lantegi orretan danatarik dago, euskaldunak eta euskeraz ez dakian jentea; euskaldun batzuek txin-txo-txintxo berba egiten dabe euskeraz euren artean, baiña zenbaitek, ostera, gurago du erreztasunagaitik-edo erderaz jardutea; euskaldun danak gauza bera egingo balebe, euskerarenak egingo leuke, jakiña.

Egoera gatx ta latz a asi aurretik, lantegi-buruak egiñaalak egin ebazan euskera olan indartuteko, ta ainbat agiri ta lan euskeraz egitea bultzatzen eban, euskeraz ekienen artean, noski.

Alan da guztiz be, ekonomi-egoera orrek eta beste zenbait gauzak bultzatuta, beargin batzuk arrankuratzen asi ziran, ez ei litzakeala ainbeste diru euskerean sartu bear; lana ei da garrantzitsuena, ta euskeraz berba dagiala gura dauanak, baiña ez litzake iñungo neurri zeatzik artu bear ilten ari jakun berbeta batentzat.

Felipe'k alantxe iñotsan Ander lankideari: - Etxa-kiat zertarako ipinten dabezan agiri oneik euskeraz; kontu orreik obeto ulertzen joaguz erderaz euskeraz baiño, ta euskeraz jardutea denporea galtzea besterik ez dok.

- Bai, alantxe dok; iregaz bat egiten joat; ondo jagok euskeraz be berba egitea, baiña bearrean

erdera erabiltzea dok eraginkorragoa, danok ulertzen dogulako, ta, jakin be, gutako askok euskerea bera baiño obeto jakiek. Bearbada nagusiagaz egingo joagu berba, au egoera au aldatu daian.

Beraz, ara nun bi adiskideok alkartu diran eta lantegi-buruarengana jo daben; asikerean apurtxu batean itxaron egin bear izan dabe, baiña nagusia aske geratu danean, bere langelara sartu dira Felipe ta Ander.

Alazne dogu bertako lantegi-burua; langilleakaz eroan aundikoa dogu, ta areik gogara ta atsegiñez lan egin daien jotzen dauz aalegiñak, baiña, danen gustokorik ez, eta langille batzuk bere aurkako giro txarra sortuten saiatzen dabiz.

Alazne, beargin trebea izateaz ganera, minbera xamarra be bada, ta ez jako atsegin sortuten ari dan giro zital a.

Aizu, Alazne, zurekin berba egin geinke?

Jakiña, ortarakoxe naukozue ba emen; zer gura dozue, zer arazo daukozue?

I kusten dozu lantegiaren etorkizuna gero ta baltzagoa dala. Beargin batzuk onezkero kalean dira, ta uste dogu ori joerea okerragotu egingo dala aurrerantzean. Bestalde, orobat jabetuten gara euskerea lantegian sartu gurean dabizela; berez, gura dauanak euskerara jo lei, baiña ez dogu uste bearrezkoa danik euskerea zelan edo alan bultzatutea, edo geiago esango neuke, indarrean ezartzea. Orrezaz ganera, beti edo geien-geienan beiñepein, jardun gara erderaz lan-kontu orreitaz, ta alantxe oituta gagoz.

Alazne lantegi-buruak arretaz entzun eutsen, baiña ez etorren guztiz bat entzun ebanagaz; asikerean aoa bete azur lotu zan, eta unetxu batean pentsakor egon, eta jarraian onantxe erantzun eutsen bi beargiñai:

Beti euskereari botetan dautsoe gauza askoren errua, baiña gure euskera gaixoak ez dau orretan errurik. Lan-egoera lar gogorra da, baiña ori ez da euskerea bultzatu ta zuzpertu gurearen ondorioa; dana erderaz eginda be, au lan-egoera au ez da besterik barik bere onera etorriko. Orretara-ko ekonomi neurriak dira bearrezko, ta orreik ez dauke berbeteagaz zer-ikusirik. Bestalde, badi-raustazue oraiñ artean lan-kontu orreik erderaz egin doguzala, ta neurri aundi batean egia da, baiña oiturak eta ekanduak, ekiñaren ekiñez, aldatu egin geinkez. Danerako, erreztasunaren izenean, erdera erabilten badogu, gure euskera gaixoa ito ta betirako ezkutatuko jaku, ta alperrik izango dira negarrak orduan. Leizezulo garai areitatik gaur arte iritxi jaku euskerea, mendez mende.

Oraiñ arte, I I. Errepublikaren garai batean izan ezik, euskerea ez da sekula santan ofiziala izan, eta gaurko egunean duintasun ori lortu badau be, dirudianez, oraintxe galdu leiteke euskerea, euskaldunen arlotekeriarengaitik.

Oraintxe aurreratu leiteke euskerea, baiña alan egin ordez, bildur naz ez ete dauan atzera egingo.

Bai, baiña ori ez da gure arazoa...!, iñoan Ander'ek amorruez.

Ta norena da ba, euskaldunona ez bada?- erantzun eutsan Alazne'k. Edozein izkuntza iztunena da, ta ez ori bakarrik, munduko aberastasunaren adierazgarri be bada, beraz, gizadi osoarena dala esan leiteke.

Orreik adierazpenak lar politak dira, baiña emen bearraz ari gara, ta bearra aalik eta egokien egiteko neurri eraginkorrak artu bear dira, ta ez lana oztopatu leienak, iñoan Felipe'k. Zuk, Alazne, diñozuzan orreik gauzok orokorrak dira, baiña emen orain zerbait zeatzez gabiz berbetan.

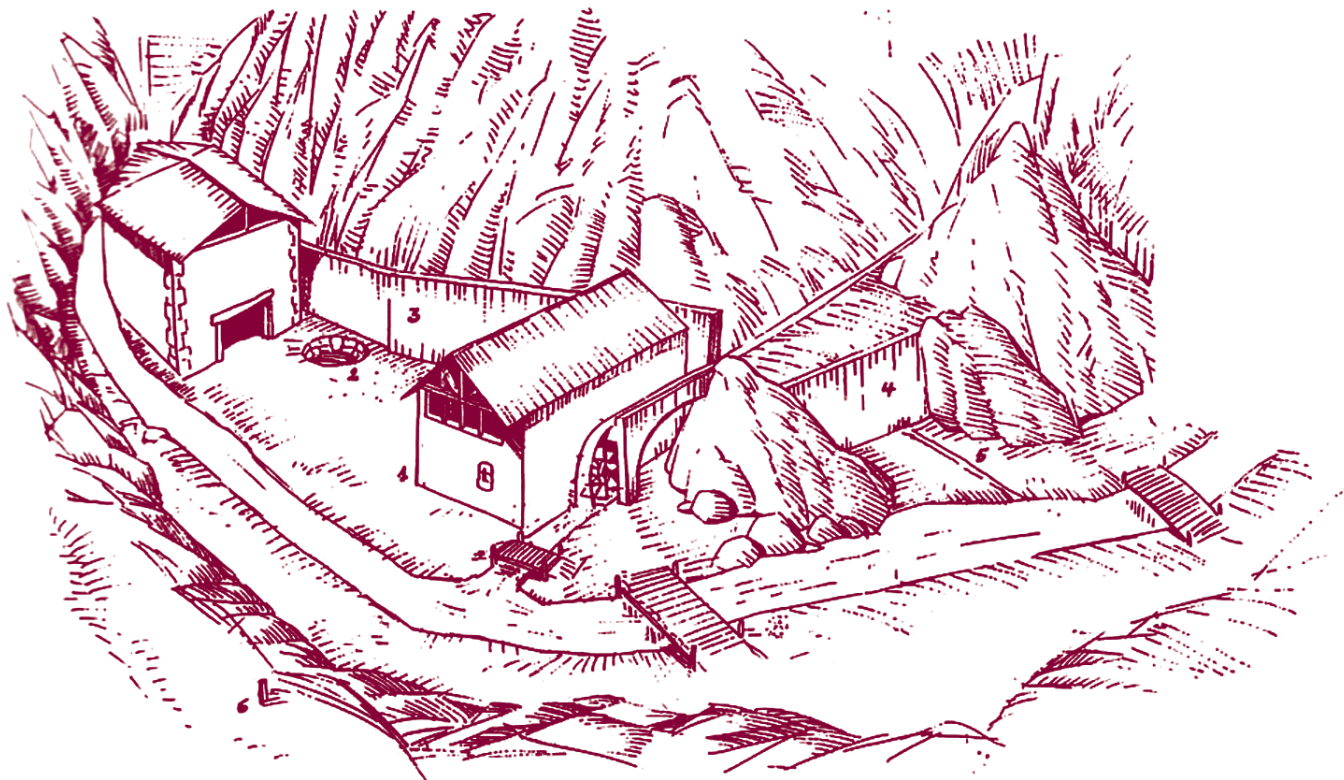
Berbete batek edozein egoeratarako balio ez badau, orduan ez da berbete; euskerea, izkuntza dan aldetik, lan-alorrean be txertatu bear dogu, ostantzean jai daukogu. Zer balio dau lanerako ez dan berbete batek? Edozein egoeratan erabilli bearrean gara geure berbetea. Ganera, euskereak sortuten ei dituan zailtasunak aitatzen dozuez, baiña ez dozue kontuan artu gura badagoala be euskeraz bear egin eta bizi nai dauan jentea; bada oraindik euskeraz erderaz baiño obeto ta errezago aritzen dan jentea, olangorik ikusi gura ez badozue be.

Bai, baiña geiago dira bestaldekoak, alegia, erderaz obeto dakien euskaldunak, bota eban Ander'ek.

Bai, alantxe da; bearbada ez dozu ori geuk gura geunkeana, baiña alantxe da, geitu eban Felipe'k.

Ez dala ori zuek gura zeunkiena?, irautsen Alazne'k. Edonok esango leuke ba! Euskerea benetan maite dozuela badiñozue, erabilli egin bear dozue, ta

bearrean erabiltea da bideetako bat; umeakaz eta abereakaz bakarrik berba egiteko da euskerea, ala? Lanak, gure bizian ain egiteko garrantzitsua dala-ta, ordu asko kentzen dauskuz, eta ortxe ageri dira gure nortasunaren zantzoak. Benetan euskaldunak bagara, eta alangotzat jotzen badogu geure burua, beargin lez be erabilli bear dogu euskerea, aal dan guztian. Orrelan euskerea garrantzitsua izango da bizitzan, ostantzean, bigarren edo irugarren maillako berbetatxu zantar eta ezain baten modura geratuko jaku. Eginkizun garrantzitsuetarako be erabilli bear dogu geure izkuntza, bestela, ez daualako merezi dauan duintasunik lortuko. Ontzat emongo ete leukie ingelesak lanean ingelesez ez jardutea?

Baiña ori ez da gauza bera..., iñoan Felipe'k.

Agian ez da bardiña izango, baiña geure esku dago ori guztiori aldatzea; ekiñaren ekiñez, erabilliaren erabilliz, guztiz arrunta ta oikoa biurtuko jaku euskeraz bear egitea, ta orduan konturatuko gara bearrezkoa dala aalegiñ ori egitea, ostantzean, ez garalako sekula mailla orretaraiño iritxiko. Oso nabarmena ta ezaguna da judutarrak egin ebena, alegia, ia-ia guztiz galduta egoan izkuntza berpiztuz. Gertuago be, Europa'n bertan, ortxe dogu Txekia aurreratuaren adibidea be; alemaniarren eta errusiarren artean ibilli dirala-ta, naiko galduta egoan txekiera, ta gauza ofizialetarako ez ei eben

erabiltzen; gaurko egunean, ostera, ara nun txekiera izkuntza arrunt eta garatua biurtu jakun, eta oraiñ iñork ez leuke esango alemana erabilli bear danik bearrerako. Egoerak aldatu egin daikeguz, orretarako egiñaala jotzen badogu, jakiña. Euskereari duintasuna ematen ez badautsogu, gitxietsi egiten dogu, orain zelan-alan bixi leiteke, baiña berandu barik bein-betiko ezkutatuko egingo da. Euskaldun guraso askok egiten dabena egin bear ete dogu guk be, alegia, seme-alabai euskeraz berba egin eta beren artean erdera utsean jardun, euskeraz jakiñ arren? Alazne'k ez eban oldoztu edo pentsatuten bi beargiñak bereganatuko zituanik, baiña ara zer ezuste edukiñ eban:

Bai, agian neurri batean arrazoi dozu, iñoan Ander'ek. Euskerea, il ala biziko atakan dagoala-ta, bizitzaren alor guztietan indarrez eta osasunez sartuten ez badogu, astiro-astiro ezkutatuz joango da, toki batzuetan onezkero gertatzen ari dan letxe. Egin daigun euskerea geure benetako berbeta, ez biotzez bakarrik, baita ezpenez be.

Bai, aaleginduko gara euskeraz geiago jazten; arlotekeria uxatu, ta bear egin daigun euskeraz! Euskeraz bizi gaitezen...!

Aurrerantzean euskerea lantokian be zuzperten asi ziran Ander eta Felipe.

Asier Etxaburua
Azaldegi Txiki

Galizia aldetik txangolari (3)

2.011n Bagillaren 9tik 2.011n Bagillaren 16ra ADIÑEKOAKIN

BIDAIAREN TXANGO EGUNAK.

2.011n Bagillaren 10.

Goizeko 7retan jagi giñan, gure gorputzak atonduta 8rak eta $\frac{1}{4}$ renetan gosaria artu ta berebilbusera igoteko.

9retan urten gendun Pontebedrako lurraldean Baionara joateko.

Inguru polit au busetik ikusten joan giñela, Adela gidariak esan euskun: Jainkoak besoak ipini ebazala eskuak zabalik, Galizia-ren Mendebaleko Itxasbazer orreitan, kresal obai eder orreik agertu zitezen.

Monrreal mendia ingurutzen dauan orma edo ta arresi orren bealdean dagon, A. Ramallosako erri txoan, erdiaroan egindako zubi ta Ladeirako ondartzatik sartzen da Baionako Uri⁽¹⁾ eder orretan.

Ondartzak.

Baionak: La Ladeira, Bardeira, Kontxeira, Ribeira eta Santa Mariaren ondartza ederrak daukaz, geienetan ikur urdiñagaz egoten diranak.

Mendiak.

-A. Groba mendia, bere goialdean 634m. daukazanak, eta bere mendirakoi edo basati lurraldetan, ainbat basazaldi daukazanak, eurakaz urtero egiten dabezan “kurro” edo “rapas das bestas”eko jai ederrak ospatuta.

Mendiko ikusmen zabal ortatik, Baionako golko⁽²⁾ ta Bigoko ugalde edo kresal obaiaren⁽³⁾ sarreran Zieseko ugarte bi ederrak ikusten dira.

-Beratsuago San Roke mendia dago, 1.910ean erri tarren diruakaz bere goi aldean eta sekulako begiratoki ederrenean Palazios etxegilleak zuzenduta, Arkaitzeko Ama Birjiña egin eben arrantzaleak zaindu egien.

Arkaitzeko Ama Birjiñaren jai orretan, ainbat sardiña eder erreta zabaltzen dabe ospakizun orretara joaten diranen artean.

-Eta Do Boi mendia, Monterreal edo Monrrealeko izena daukana.

XIn gizaldian egiten asita daukan gaztelu ederra, 3 km. inguruko orma sendo bategaz esi edo ingurututa dago.

(1) Uri = villa, ciudad. (2) Golko = ensenada. (3) Ugalde edo kresal-obaia = ria.

Edestia.

-Baiona, K.a. 140 urtean Etoliako Diomenes, naita ariñagotik erri edo leiñu izan arren, erri lez irasi zan, erromatarrek bertan kokatu zitezen.

Eta Bere edestiko bizitzan: Stuziana, Abobriga, Balzagia, eta Erizanaren izenak euki ba dituz, Baionaren askeneko izen au, Urraka erregiñaren seme eta Gaztela ta Leoneko errege VII In Alfonsok ipini eutson.

-1.201ean Gaztela Leoneko IX In Alfonso erregeak emon eutsozan erri izateko eskubideak⁽¹⁾.

-1.370ean Portugaleko errege I Fernando sartzen da Do Boi mendi orren gaztelu ederrean, bere errege aulkia bertan ezarrita, areik eta gaztelarrak osera sartu ta berrezkuratu arte.

-1.474an Albarez de Sotomayortar Pedro Kamiñako kondea "Pedro Madruga" ren izenagaz ezagutu zanak, artu eban zoritxarrez Monrrealeko gaztelu ori, bere babesle egon ziran geienai samak ebagita.

- Do Boi mendia da Baionako edestiaren erdigune, eta 1.497an errege katolikoak emon eutsen Montereal edo Monrrealeko izena, XI In gizaldian eraikiten asi eta 3 Kilometruko orma sendo bategaz inguratuta egin eben gaztelu ederragaitik.

Gaztelu eder orretan gaur, txangolaritzaren espainiar aberrizko konde Gondomar ostaletxea⁽²⁾, eta erritarteko iate edo yate-aren biltoki ederra dago⁽³⁾.

-1.493an Epaillaren 1ean, Baionako portua izan zan lenengoa jakiten, Kolon-ek zelan argitan jarri eban Amerika, Alonso ta Pinzontar Martin "Pinta" itxas ontziagaz Baionako portuan sartu zalako lenengoz Ameriketatik itzuli zanean.

-1.974an jarri eben egun ori jai lez, eta andik gaur arte, urte guztietan ospatzen dabe Erdi Aroko jai itxuran, zaamiolari edo zarrabetariak⁽⁴⁾ eta xiribikalariak⁽⁵⁾ xirolarru edo zorro soiñu ta tanboliñak jotzen, orduko eder zaleak egiten ebazan tresneriak saltzen, orekari⁽⁶⁾, inkaminari⁽⁷⁾ ta abar.

Zapatuko arratsaldean Pinzon bera agertu zan eran antzeztuta, eta ospakizunaren amaieran, urrezko domiñakaz sarituta, erri aldaren jakintzagaitik ardura-

(1) Erri izateko eskubideak = *concesion de carta puebla*. (2) Txangolaritzaren espainiar aberrizko konde Gondomar ostaletxea = *parador nacional de turismo konde Gondomar*. (3) Erritarteko itsas ontzi eder edo yatearen elkarte = *club internacional de yates*. (4) Zarrabetariak = *gaiteros*. (5) xiribikalariak = *tanborreros, atabaleros*. (6) Orekari = *equilibrista*. (7) Inkaminari = *prestidigitador*.

tu diran pertsuna edo elkargoak, Baionako erriagaz anaituta dagozan Mugako Palos, Granadako Santa Fe, eta Pornikeko Udalaren ordezkariakaz agintezko egintzan.

Baionako errian ospatzen diran jaiak.

- Urte guztiko astelenetan ospatzen dabene Sabari-seko azoka jaia.
- Mougaseko kurro, basa zaldiekaz egiten dabene festa, ostean mendi jai eder bat ospatuta.
- Andra Mari Martxoko arrantzaleen jai eguna, "ez-patadantza"ren jantzakin ospatzen dabene eguna.
- Pontebedrako lurralde guztietatik joanda, antziñatik urte guztietako Iraillan ospatzen dabe Kosme ta Damian anaiaren jaia.

Oroikarriak.

- Bere oroikarrietatik, XIIIen gizaldi erdian erromantikotik gotikoren aldetara egineko lekaimearen

ikastetxeko eleiza bera, eta barruan daukazan arkupe ta bere gainean argibae edo leio borobil ederra-ekin.

- Santa Liberataren otoiz tokia, aldare buruan beren bizitzaren aldiak, izaerazko irudi ederretan itxurata dagozenak.
- XVn gizaldi azkenetan edo XVIen asieran eginda, erromatarren arbideko arkaitz baten gainean eta Uriaren sarreran Irukoitz Deunaren gurutze gotiko ederra.
- Dominika lekaimetxean eleizaren aldare buruan arranditsu⁽¹⁾ daukan erretaula ederra.
- Espainiar jatzintzazko arlokoak aginduta, Kastrotar Pedoren enparantzan tupiki edo borontzezko irudian dagon Pinta itsas ontziaz oroigailua.
- Eta gaur eguneko lan bikaina itsas bazterrean El-duyeneko ibilguneagaz egin dabena.

Sukaldaritza.

- Oso aberatsak diara itsas-mozkiñetan, euren azitegiko itsas lanarekin otarrain, muskuilu, ostra,

(1) Arranditsu = ostentativo.

ondartzazko txirlategi, irmiarma edo paitela⁽²⁾, txangurru⁽³⁾, nekora, itsasbei, abakondo⁽⁴⁾, izkira⁽⁵⁾, ur-zorri⁽⁶⁾, ondarrota⁽⁷⁾, itsaspiru edo lanperna⁽⁸⁾ eta abar, gozo ta ugari jaten diranak eurak kanporatu egiten dabezan errietan ta Galizi osoan.

-Arraiñetan be oso aberatsak dira, miiarrain edo itsasmii⁽⁹⁾, xardiñak, lupiñak eta errebolloak⁽¹⁰⁾ dira daukiezanak itsasoan eta itsasoko azitokietan ugari, eguneroko txango janari, arraiñak-arramarrilletan erre⁽¹¹⁾ jaiak alai ospatzeko, eta erritik kanpo ainbat saldu egiten dabezanakin.

-Eta mai azkenak gozotzeko, Dominika lekaimeek euren lekaretxean bakarrik eskuz egiten dabezan "gomendioak" "encomiendas" XVIⁿ arau⁽¹²⁾ bategaz.

Baionako erri zoragarri au ikusita, La Guardia erri polita ikustera joan giñan, gero bere Santa Teklako mendira joateko.

Arrigarrizko tokia au be.

341m daukaz goi aldian eta La Guardia erri ta berak daukan eleiz nagusiaren Ego Mendebalean kokatuta dago.

Antziñatik dago bere mendi gaiñean tolezgabetasuneko baseleiza bat Tekla Santuari eskaiñita, erromatarrek K.o. 46ko urtean "Ikoniun'eko Asauria"ⁿ⁽¹⁾ odol aitortzan edo martiri il ebelako.

Tradizio edo erriaren aojakintzak diño, bakarti edo eremutarrak⁽²⁾ siñezgaitzeko eleiz edo jauretxe gaiñean eginda dagoela.

Eta bere arkeologu kondarrezko lorratz edo arrasto lez VIIⁿ VIIIⁿ gizaldiko germaniar gizon antzeko arrillobiak, zapelak⁽³⁾, gurutzeak eta abar.

Gaur eraikita dauan baseliza XVIⁿ gizaldikoa da, eta daukazan edapen edo zabalpenak, geroagoko aldi ezberdiñetan eginda dagozenak dira.

(2) Irmiarma edo paitela = centolla. (3) Txangurru = centollo. (4) Abakondo = bogabante. (5) Izkira = camaron pequeño, quisquilla. (6) Ur-zorri = camaron, quisquilla. (7) ondarrota = quisquillòn grande. (8) Itsas-piru edo lanperna = percebe. (9) Mii-arrain edo itsas-mii = lenguado. (10) Errebollo = rodaballo. (11) Arramarrilletan = parrillas. (12) Arau = fórmula. (1) Ikoniun'eko-Asauria'n = en Asia Menor. (2) Bakarti edo eremutarrak = anacoretas, ermitaños. (3) Zapel-ak = capiteles.

Baseleiza au, beren aldare barroko, margoztutako olak, erliki, zizel irudi eta abar, mendi orren gainean dagozan O Fatxo ta San Franzizko mendi zorrotz bitartean kokatuta dago.

Azkeneko mutur orren San Franzizkoren tokizen⁽⁴⁾ ori eukitea, Prantzizkotarrak XIVn gizaldian eta gero be, A Insua ormaz esitako ugartean euki eben lekaretxe edo lekaime eleizaren oroimenean dauka, Miño ibaiak bere urak botaten dauazan lekuan. Ibaiarte ori egiten dan tokia gaur, Portugesa da.

Beste O Fatxo mendi mutur orrek baseleizagaz be, bere eragipena dauka, bere itz sorkuntza latinezko Fax, cix'etik datorrena eta argi edo dorre argi, su, sutzar, zuzi, eskuzuzi, edo galizieraz fatxoeira esangura dauana.

Bertan oroigailu bakan⁽⁵⁾ bat dago, ormako margoial bat 5metruetan gorantza joaten dan erlaxe⁽⁶⁾ andi baten antzera eta txuntxur antzeko oroigarri txiki baten Kristo Erregeari eskeiñitako gurutzea, gizaldiaren aldaketa gogoratzeko.

Euskaldunen oitura lez, Galiziarren aojakintzak esaten dau, antziñako alditan mendi oien goialdean sua egiten zal a, goitik ikusita agertzen ziran lur edo itsas aldetik edozein arrisku gogorretik erritarrak oartzeko.

Edo ta geienetan itxas argi lez, mariñel edo itsas gizonak portura bideratzeko.

Dana dala, erriko oroigailu edo ikur bi orreik, Santa Teklako mendiagaz ondo lotuta dagoz.

1.913an mendiaren goi aldera joateko egiten egon ziran bidean, agertu jakien keltiar erritxo bat, gaur garbi ta ondo zainduta erakusten dabena.

Lau alditan ibili dira Santa Teklako mendi ondarrak argira atarateko:

1a) 1.914-1.923ko urtetan, Kalbo Santzetzar Inazioren agindupean.

2a) 1.928-1.933ko urtetan Merjelina ta Lunatar Kayetanoren agindupean.

3a) 1.952-1.972ko urtetan Fernandez ta Rodrigeztar Manuelen agindupean.

4a) 1.983an egin ziran azkeneko atzurketak, Peña ta Santostar Manuelen agindupean.

Adelak, 1.940an agertu zala esan eban, mendiaren goi aldian ikusi gendun Keltiarren erri ederrenetarik bat.

(4) Tokizen = topónimo. (5) Bakan = raro. (6) Erlaxe = almena, o cada uno de los prismas que coronan los muros de las antiguas fortalezas.

1.953ko urtetik onantza, Santa Teklako mendi goi aldean dagon museo edo erakus toki ederrean era-kusten dabez, inguru orreitako aldi ezberdiñetan ondalan egin ziran aitzurraldietan agertutakoak.

Oraindiño geiena argira atara barik dagozela esan euskun Adela, gerorako itzi ebelako.

Santa Teklako mendian ospatzen diran jaiak.

“O boto” da garrantzi andiko bat, eta 1.335etik Jasokundearen urrengo astelenetan urtero gizonak bakarrik ospatzen dabena, Ama Birjiñari agindu edo eskeiñitako itzak, ura ta ogia bakarrik janda bete egiten daben eguna, orduko urtearen agorraldi gogorak gogoratzen.

Iraillaren 23an Santa Teklaren omenez ospatzen dabe bigarren jai eguna, lenengo gurutze bidea, Meza nagusi, predikaldi, eleiz bira, eta azkenez Santa Teklari eurak eskaintzen dautsoezan itsas ta lur mozkiñak.

Eta Abenduaren 26an “San Esteboren Xubileoa”.

1.913ko urtetik onantza ospatzen dira jai guzti oneik “Pro Monte”ko erkide batek asmatuta.

12 1/2etan urten gendun Sanxenxorantza, eta bi-dean goazela La Guarditik urten barik, XVn gizaldian egindako San Lorenzo de Salcidosen eleis nagusia, 1.576ko urtean Torkemadatar Diegok egin-neko Santa Mariaren eleiza, XIXn gizaldiko Santa Isabel de Camposancos-en eleiza, eta 1.558ko urtean Beneditarren lekaimeentzat Korrea Ozores eta Sotomayortar Albarok egindako eleiz ederra, gaur ostaletxe biurtute dagoena eta abar.

2 eta 1/4renetan eldu giñan gure ostaletxera, eta muskuilluak⁽¹⁾, dilista edo txilistak⁽²⁾, oilasko, eta maillukien musa mai azken lez janda gelara joan gintzazan.

4 1/2etan urten gendun barriro Pontebedrara joateko, eta bertan gagozela eleizak eta daukan erakus toki ederra ikustera joan gintzazan.

Pontebedrak, Pontebedrako ibai edo abai, Lerez ibaiaren urak artzen dauen izena artzen dau, "Boa Vila" bere uri nagusi lez daukala.

Antziñako lurraldea da, eta beti euki edo eroan eban garrantzi andiko sal erosketaren itxasoketak XVIIIn gizalderarte. Eta gaur ondo eginda daukazan gauza ederragaitik, Pontebedra atsegiñezko Uria da.

1.936ko Frankoren guda ostetik, egur lantegi bat errekatik gorantza eta berantza kizkingai edo zerulosako lantegi bat, biak ibai uragaz oso kutsarazle ziranak eraiki ziran.

Erriko berezkotasunaren arduradunak kutsa erazle lantegi orreina aurka erasota, lenengo lantegia zarratu eben eta bigarrenari 2.018rarteko epea ipini eutsoen zarratzeko.

Eleiza asko daukaz ondo landutako arriagaz eginda, Santa Mariaren Eleiz Nagusi bezela bere arrandizko eleiz aurre ederrakin, XII-XIV gizaldeko San Franzizko eta Santa Klara gotiko itxuran eginda eta San Bartolome guztiz barroko itxurazkoa.

Erri erdian, burni olaren enparantza dago eta bere ondoan Erromeseko Ama Birjiñaren Santutegia, XIV eta XVn gizaldiko Santo Domingo eleizaren ondamenak edo beragandik geratzen diren ormak, eta daukan erakus toki ederra.

Erakus toki eder orreitan, bitxi eder eta gure edestiarren aurreko tresneriak, aldiko eta gaurko margoagaitikasita, Ribalta, Ribera, Zurbaran, Murillo, Bero-nese, Lukas Jordan, Tiepoloren margozkiak, eta galiziarren trebetasunezko lanak, itxasontziko kapitain baten gelan amaitzen dira.

Pontebedrako alde zaarra, baleiteke ederrena izatea Konpostelako Santiagoren ostetik.

-Gailleguen nortasunezko izatasunaren aurka jotzen dabenak, IIIn Felipek esaten ebana agertzen dabe espainieraz margoztuta agertu daiten lurralde guzti ori. Bere esanetan: "eukezan erreñuaren giltza izan bazan lez" gaur "Galiziaren Txangolari giltzak dirala" esaten dabelako.

7retan amaitu gendun erakus tokiaren erakusketak, eta 9retan joan giñan gure ostaletxearen jan gelara, arrain zuku, zopa, edo salda, arteki edo zerra lodi bat patata prijidu, kipula eta piperrakin afaltzera, gaiñean opil gozo baten zati eder bat janda eta atsegintasunezko solazketa bidez, 10etan irripar ogera joateko.

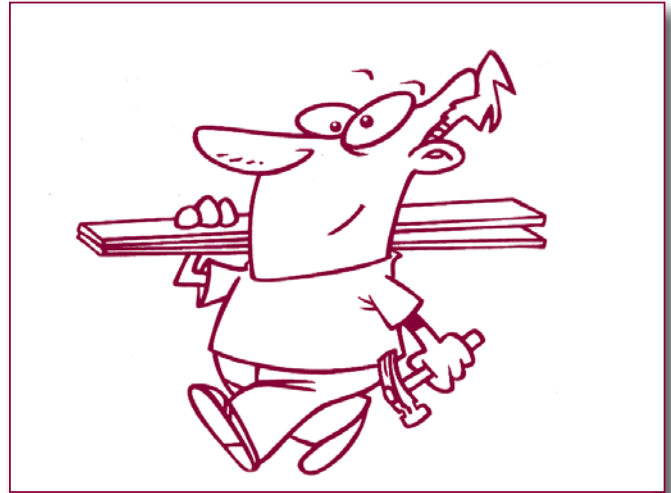
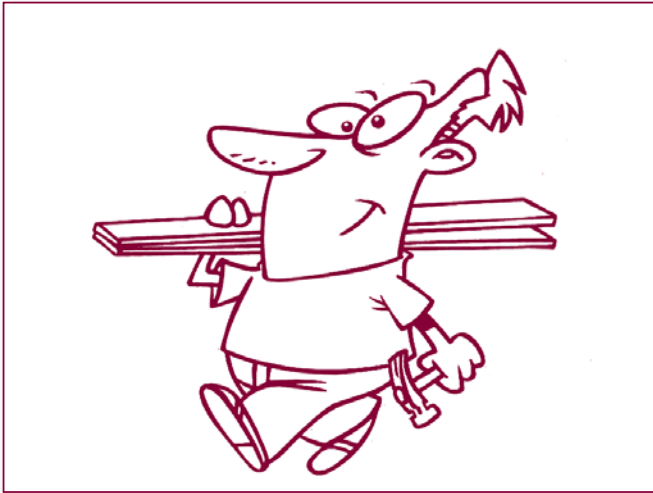
Atutxatar Paul

Zornotzan 2.011n Uztaillaren 14an

Euskaldun barrientzat

Ikasten

Zazpi utsak

ARPIDETZAKO TXARTELA

ZER aldizkaria artu gura dot eta bialdu egidazue zuzenbide onetara:

..... tar
..... kalean (auzoan) zenbakian
..... errian, errialdean (probintzian)

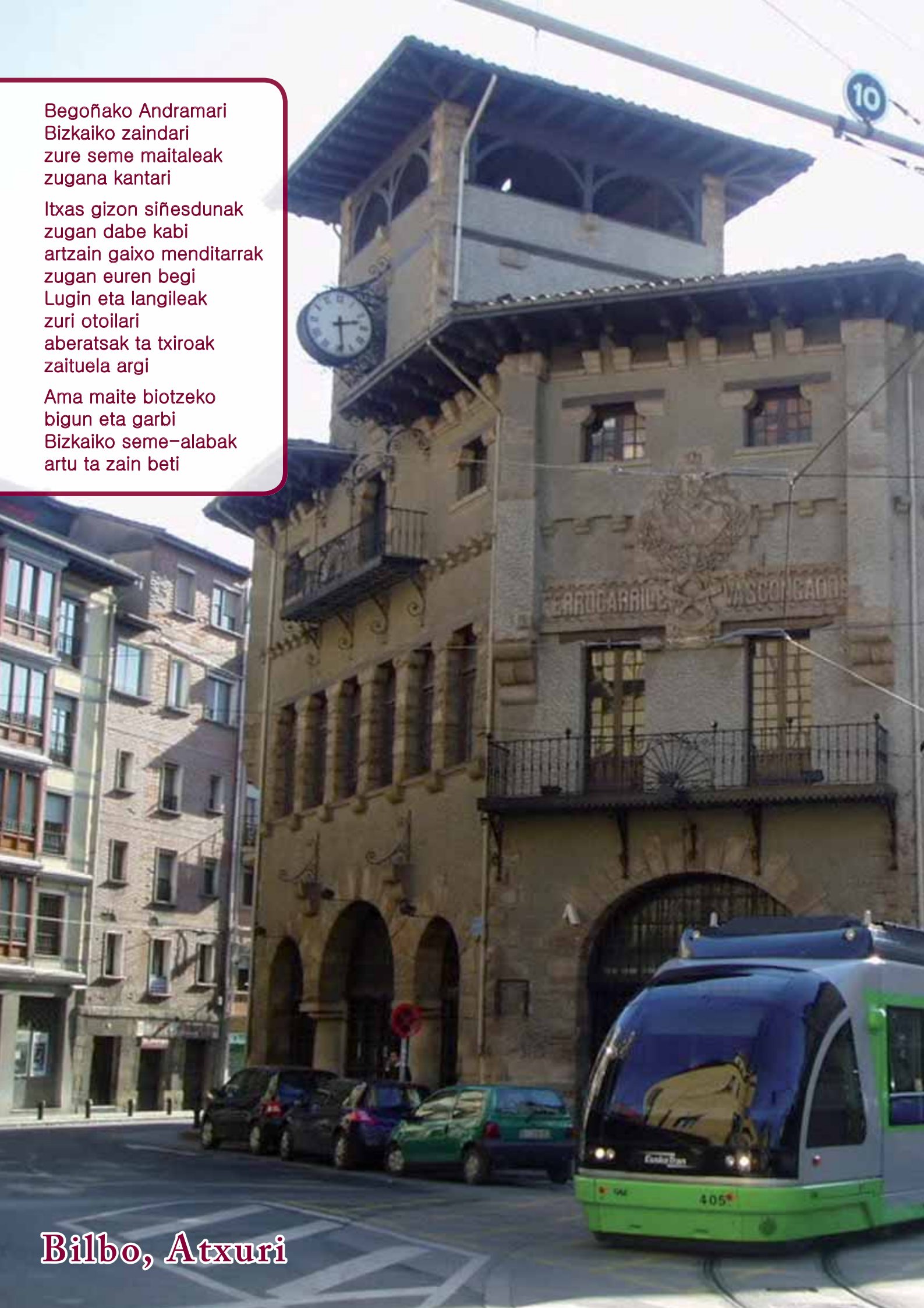
Arpidetza ordaintzeko diru-etxera (bankura) bialdu ordain-txartela,
an daukadan ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐ ☐☐☐☐☐☐☐☐ zenbakidun diru-kontura.

ZABALDU DAGIZUN "ZE R". Arpidedun bakoitxak billatu begi beste bat!

Begoñako Andramari
Bizkaiko zaindari
zure seme maitaleak
zugana kantari

Itxas gizon siñesdunak
zugañ dabe kabi
artzain gaixo menditarrak
zugañ euren begi
Lugin eta langileak
zuri otolari
aberatsak ta txiroak
zaituela argi

Ama maite biotzeko
bigun eta garbi
Bizkaiko seme-alabak
artu ta zain beti

Bilbo, Atxuri